

YU ISSN 0350-29-29

GORIŠKI LETNIK

ZBORNİK GORIŠKEGA MUZEJA

12/14

GORIŠKI MUZEJ
NOVA GORICA
1987

GORIŠKI LETNIK
IZDANJE GORIŠKA ZEMlja

Pojasnilo in opravičilo

11. številka Goriškega letnika za leto 1984 je izšla konec januarja 1986. Pričujoča številka, ki je bila spočetka zasnovana le kot enojna, 12. številka serije, je bila oddana v tiskarno deloma že sredi leta 1986 in bila skoraj v celoti postavljena v drugi polovici istega leta ter v začetku 1987, nakar se je iz več subjektivnih in objektivnih razlogov njeno stavljenje zaustavilo.

Ker so se v tem času finančni stroški tiskanja izredno povečali, izdajatelj meni, da finančno krizo lahko le takó prebrodi, če z denarjem, ki ga ima na razpolago za tri številke, tiska le eno, obsežnejšo številko in tako premosti zamudo časa in pomanjkanje sredstev za izdajo.

Naslednji, 15. Goriški letnik za 1988 bo, če bo rešena njegova ekonomska baza, izšel predvidoma konec leta 1988.

Uredništvo in izdajatelj prosita predvsem pisce, pa tudi naročnike in bralce, da sprejmejo gornja dejstva z razumevanjem na znanje.

Goriški letnik sofinancirajo: Raziskovalna skupnost Slovenije (Ljubljana), Raziskovalna skupnost občine Nova Gorica, Raziskovalna skupnost občine Sežana ter Kulturne skupnosti občin Ajdovščina, Nova Gorica, Sežana in Tolmin.

KAZALO – CONTENTS

Gradivo s simpozija »Zaton kraške arhitekture«

The materials for the symposium »The Wave of the Karst Architecture«

Marijan SLABE	
Povzetek	5
Tihomir KOVAČIČ	
Pozdravni nagovor	7
The allocution	
Marijan SLABE	
Uvodna beseda	9
Prefatory note	
Nataša ŠTUPAR-ŠUMI	
Historični kraški urbanizem in arhitektura – projektni model kot metoda za ohranjanje kraške arhitekture	11
Historical Karst town-planning and architecture – projectional model the method for preservation of the Karst architecture	
Peter KREČIČ	
Nekatere razvojne posebnosti v arhitekturi 19. stol. na Primorskem	23
Some of the evolutionary curiosities in the architecture 19 th century in the Littoral	
Ivan KOMEL	
O regionalnem in splošnem v arhitekturi in stavbarstvu na »kraškem obrobju«	35
Something about regional and general in the architecture on the »Karst's margins«	
Peter FISTER	
Prenova vasi in kontinuiteta arhitekture na Primorskem	41
Renovation of the village and the continuity of the architecture in the Littoral	
Nace ŠUMI	
Krasu zvoni	49
To the Karst the bell talls	
Bojan KLEMENČIČ	
Etnološka stavbna dediščina na območju občine Sežana	53
Ethnological architectonic inheritance in the Community of Sežana	
Stane BERNIK	
Podoba kraške kulturne krajine v slikarstvu Silvestra Komela	59
The picture of the Karst cultural region in the painting of Silvester Komel	

Andrej BILC, Jurij HLADNIK	
Fotogrametrične osnove za izdelavo načrtov arhitektonskih objektov	65
Photogrammetric basis for the plan-making of the architectonic objects	

Marjan OCVIRK	
Vloga arhitekta v prenovi obstoječih naselij	73
The part of the architect at the renovation of the existent settlements	

Jelko VALENČAK	
Diskusijski prispevek	75

Razprave – Studies

Nova Gorica – Ledine

Uvod / Introduction	77
Nada OSMUK	
Rimskodobna arhitektura na Ledinah v Novi Gorici	79
Roman architecture at Ledine in Nova Gorica	
Drago SVOLJŠAK	
Staroselski grobovi na Ledinah v Novi Gorici	105
Oboriginal graves at Ledine in Nova Gorica	
Tatjana TOMAZO-RAVNIK	
Antropološka obdelava kostnega gradiva z grobišča Nova Gorica – Ledine	123
Anthropological research on the bone material found in the burial-place Nova Gorica – Ledine	
Stanko FLEGO, Lidija RUPEL, Matej ŽUPANČIČ	
Arheološka slika Boljunca pri Trstu	127
Archeological picture of Boljunec near Trieste	
Jurij FIKFAK	
Narodoznanski pogledi na delo Matija Vertovca	149
Ethnological point of view of the work by Matija Vertovec	
Eva HOLZ	
Politično uradništvo poknežene grofije Goriške in Gradiščanske v drugi polovici 19. stoletja	155
Political bureaucracy of the Princeli County of Gorizia and Gradisca in the second half of the 19 th century	
Peter STRES	
Oris kolonata v slovenskem delu dežele Goriško-Gradiščanske do konca prve svetovne vojne	175
Description of the slovene part of County Gorizia and Gradisca till the end of the 1 st World War	

Saša ŽABJEK-SCUTERI	
Furlani na razpotju	205
Friulians at the parting of the ways	
Borut URŠIČ	
Jurij Grabrijan (1800-1882)	229
Jurij Grabrijan (1800-1882)	
Tosja MAKUC-KOZINA	
Oris umetnosti Toneta Kralja na slikarskem, grafičnem in ilustrativnem področju	237
Description of the art by Tone Kralj in paintings, graphics and illustrations	

Anketa – Questionary

O raziskovanju zgodovine italijansko-slovenskih odnosov. (Na anketo odgovarjajo: Elio Apih, Fulvio Salimbeni, Luigi Tavano, Milica Kacin-Wohinz, Salvator Žitko)	299
Italian and Slovene relations through history (Answers of Elio Apih, Fulvio Salimbeni, Luigi Tavano, Milica Kacin-Wohinz, Salvator Žitko)	

Zapiski – Notes

Beatrice ŽBONA-TRKMAN	
Memento. Ajdovščina – Castra – Fluvio Frigido	315
Memento. Ajdovščina – Castra – Fluvio Frigido	
Pavel MEDVEŠČEK	
Prispevek k raziskovanju ljudskih glasbil na Primorskem	320
The contribution to the research of folk music instruments in the Littoral	

Nekrolog – Necrology

Marijan BRECELJ, Hubert Močnik (1893-1986)	327
---	-----

Ocene in poročila – Reviews and Reports

Aquileia Nostra 55 (1984) (Jana Šubič-Prislan)	329
Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria, N. S. 32 (1984) (Drago Svolfšak)	330
Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria, N. S. 33 (1985) (Drago Svolfšak)	331

Bollettino dell'Associazione Amici di Venzone 12/13 (1983-84) (Branko Marušič)	332
Ce fastu? 58 (1982) (Tomaž Pavšič)	332
Histria archaeologica 6-7 (1975-1976) (Beatrice Žbona-Trkman)	334
Histria archaeologica 11-12 (1980-1981) (Beatrice Žbona-Trkman)	335
Jadranski zbornik 12 (1982-1985) (Branko Marušič)	335
Memorie storiche forogiuliesi 64 (1984) (Branko Marušič)	336
Il Noncello 58, 59 (1984) (Branko Marušič)	336
Quaderni cividalesi 12 (1985) (Branko Marušič)	337
Quaderni cividalesi 13 (1986) (Branko Marušič)	337
Quaderni di scienze antropologiche 10 (1984) (Drago Svoljšak)	337
Quaderni di scienze antropologiche 11 (1985) (Drago Svoljšak)	338
Studi Goriziani 61 (1985) (Marko Vuk)	339
Studi Goriziani 62 (1985) (Marko Vuk)	340
Studi Goriziani 63 (1986) (Marko Vuk)	341
Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu 27 (1986) (Vlasta Tul)	342

GORIŠKI LETNIK

Zbornik Goriškega muzeja

Povzetke, sinopsise in kazalo so prevedli: v angleščino in nemščino
Jolanda Juršič, Borut Uršič, Jurij Fikfak, Nada Šumi, Maja Štancar,
v italijanščino Saša Žabjek-Scuteri, Jožko Vetrih, Milko Renner
in Lidija Rupel

iz italijanščine Branko Marušič, v furlanščino Celso Macor

Sinopsise je z UDK vrstilci opremila Alenka Gregorič

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji

Ovitek zasnovala Anica Sirk-Fakuč

Izdal Goriški muzej v Novi Gorici (zanj odgovarja Nelida Silič-Nemec)

Tiskala Grafika Soča v Novi Gorici, november 1987

Naklada 1000 izvodov

ADRIAN POSVET ZATON KRAŠKE ARHITEKTURE

Slovensko konservatorsko društvo je konec septembra leta 1984 pod pokroviteljstvom občine Sežana pripravilo posvet Zaton kraške arhitekture. Predavatelji Marjan Slabe, Nataša Štupar-Šumi, Peter Krečič, Ivan Komelj, Peter Fuster, Nace Šumi, Bojan Klemenčič, Stane Bernik, Andrej Bilc, Juriј Hudnik so vsak s svojega zornega kota osvetlili stanje arhitekture na Krasu, govorili so o njegovi zaščiti in varovanju, govorili so tudi o sanaciji in oživljanju gradiva, ki v slovenskem prostoru predstavlja posebnost. Vsa ta predavanja so na tem mestu v celoti objavljena, pridano jim je tudi ustrezno slikovno gradivo. Posvet Zaton kraške arhitekture je bilo interdisciplinarno srečanje, na katerem so seveda prevladovala vprašanja arhitekture kot temeljne značilnosti družbene in krajinske podobe Krasa.

CONVEGNO SUL TRAMONTO DELL' ARCHITETTURA CARSICA

L'associazione slovena per la conservazione dei beni culturali ha organizzato nel 1984, sotto il patrocinio del comune di Sežana (Sesana), un convegno sul Tramonto dell'architettura carsica. I relatori Marjan Slabe, Nataša Šumi-Štupar, Peter Krečič, Ivan Komelj, Peter Fuster, Nace Šumi, Bojan Klemenčič, Stane Bernik, Andrej Bilc, Jurij Hudnik hanno evidenziato, ognuno dal proprio punto di vista, lo stato dell'architettura sul Carso; hanno discusso sulla tutela e sulla protezione; hanno parlato pure di sanazione e ristrutturazione delle strutture che nello spazio sloveno rappresentano una peculiare caratteristica. Tutte le relazioni sono qui pubblicate con un adeguato corredo fotografico. Il convegno Tramonto dell'architettura carsica era un incontro interdisciplinare in cui prevalevano, ovviamente, i problemi dell'architettura come fondamentale caratteristica dell'immagine sociale e ambientale del Carso.